Р Е П У Б Л И К А С Р П С К А
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ
БАЊА ЛУКА
Трг Републике Српске 1

Број: 15.04-96-37/21
Датум: 02.07.2021. године

Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске рјешавајући по захтјеву „*EFT HE Ulog*“ д.о.о. Калиновик, Карађорђева 28б, 71230 Калиновик, за обнављање еколошке дозволе за ХЕ «УЛОГ», на ријеци Неретви, општина Калиновик, инсталисане снаге 35 MW, а на основу члана 94. Закона о заштити животне средине („Службени гласник Републике Српске“, бр. 71/12, 79/15 и 70/20), члана 2. Правилника о постројењима која могу бити изграђена и пуштена у рад само уколико имају еколошку дозволу („Службени гласник Републике Српске“, број 124/12), члана 5. Правилника о поступку ревизије и обнављања еколошких дозвола („Службени гласник Републике Српске“, бр. 28/13 и 104/17), члана 82. став 2. Закона о републичкој управи („Службени гласник Републике Српске“, бр. 115/18) и члана 190. Закона о општем управном поступку („Службени гласник Републике Српске“, бр. 13/02, 87/07, 50/10 и 66/18) д о н о с и

Р Ј Е Ш Е Њ Е

1. Обнавља се Рјешење овог министарства, број 15.04-96-126/11 од 08.07.2016. године, којим је издата еколошка дозвола одговорном лицу „*EFT HE Ulog*“ д.о.о. Калиновик, за ХЕ «УЛОГ», на ријеци Неретви, општина Калиновик, инсталисане снаге 35MW, са роком важења до 11.07.2026. године, под сљедећим условима:

2. Погони и постројења за која се обнавља еколошка дозвола су:
2.1. Брана (лучна бетонска, грађевинске висине 53 m, у чијем тијелу су уграђени темељни испуст димензионисан на проток од 30 m^3/s и испуст за гарантованог еколошког проток од 0,52 m^3/s) и акумулација Недавић (укупне запремине $6,44x10^6m^3$)
2.2. Деривација дужине 2.758 m са основним објектима: улазна грађевина са затварачницом доводног тунела, доводни тунел, водостан и цјевовод под притиском
2.3. Машинска зграда ХЕ Улог, са два производна агрегата, на растојању 150 m узводно од ентитетске границе.

3. Одговорно лице „*EFT HE Ulog*“ д.о.о. Калиновик, дужно је да:

3.1. Испуни основне обавезе заштите животне средине, у складу са чланом 83. Закона о заштити животне средине током рада и престанка рада постројења.

3.2. Изврши активности и примјени мјере ублажавања негативних утицаја на животну средину и мониторинг емисија, током рада и престанка рада постројења, у складу са достављеном документацијом за издавање еколошке дозволе, а посебно:

3.2.1. Мјере за заштиту ваздуха

За вријеме изградње:

- Очистити точкове теретних и других возила, који одвозе/довозе грађевински материјал, прије изласка на саобраћајнице, у складу са Законом о безбједности саобраћаја на путевима Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 63/11).
- Брзину и рад транспортних средстава прилагодити условима пута.
- Вршити редован технички преглед и осигурати максималну исправност и функционалност машина и возила, која ће се користити приликом изградње објеката.
- Користити уређаје, возила и постројења са минималним утицајем на квалитет ваздуха.
- Обавезно користити нискосумпорна горива као енергенте.
- Вршити квашење и орошавање материјала и примјенити све мјере неопходне да дисперзија лебдећих честица у ваздуху буде што мања током извођења грађевинских радова (ископ, утовар и истовар материјала).
- Редовно одржавати и квасити приступне и друге градилишне путеве, као и манипулативне платое, а локалне саобраћајнице планирати на начин да се не поремети локални и транзитни саобраћај у односу на ситуацију прије почетка изградње.
- При изградњи приступних путева, водити рачуна о најмањем нарушавању изгледа околине.
- При грађењу предметног постројења, није планирано минирање, а уколико се, укаже потреба за тим, примјенити посебне мјере заштите утврђене у прописима за извођење послова минирања.

У току експлоатације:

- У току експлоатације предметног енергетског постројења нису потребне мјере заштите ваздуха, јер је технолошки процес производње електричне енергије такав, да нема утицаја на ваздух.

3.2.2. Мјере за заштиту од буке

За вријеме изградње:

- Грађевинске радове који производе велику буку, изводити у одређеним временским интервалима и према одговарајућим прописима и стандардима, у складу са Правилником о дозвољеним границама интензитета звука и шума („Службени лист СР БиХ“, број 46/89).
- Забрањено је коришћење грађевинских машина у ноћном периоду а рад на изградњи постројења ограничити на радне сате и дане у седмици.
- Радници на градилишту морају користити заштитну опрему против буке.
- Обезбиједити мјере техничке заштите и средства заштите на раду ради заштите од штетног дејства буке, а измјерене вриједности нивоа буке на погонским и радним машинама налазе се у границама 80 – 85dB, што јасно указује на потребу одговарајуће заштите.

У току експлоатације:

- Редовно пратити исправност и одржавати техничке стандарде инсталисане опреме и уређаја, у циљу спречавања емисије прекомјерне буке из објекта хидроелектране.

- Машинску халу, као највећи извор буке, звучно изоловати ради спречавања ширења буке.
- Нису потребне додатне мјере заштите становништва од буке у периоду експлоатације, а у току ремонта радници морају користити средства заштите на раду за заштиту од буке.

3.2.3. Мјере за спречавање или смањење емисија у водотокове и земљишта

У току изградње:

- Придржавати се услова из Водне дозволе.
- Придржавати се мјера за уређење простора у току извођења радова на изградњи постројења.
- Заштитити површине осјетљиве на ерозију средствима стабилизације која спречавају ерозију и наношење еродираног материјала у водоток, прије свега на обале ријеке на којима ће се изводити највећи обим грађевинских радова.
- Вршити пошумљавање обалног подручја са антиерозионим садним материјалом и предузимати активности у циљу заштите постојеће вегетације на обалама будуће акумулације, односно на котама максималних успона.
- У случају појаве ерозивних процеса, предузети хитне мјере стабилизације тла.
- Користити технички исправну механизацију и превозна средства на градилиштима за транспорт опреме и материјала.
- Забрањено је прати машине и возила у зони радова, а правилном организацијом радова на градилишту и надзором над извођењем радова минимизирати могућност инцидентног загађења воде због немарности особља.
- Забрањено је истресање ископног материјала на обалу ријеке, водоток и у кањон.
- Прилазне саобраћајнице и манипулативне површине изградити на начин да се осигура одвод површинских вода прилагођен предвиђеној фреквенцији и терету транспортних возила који ће се кретати на наведеној локацији.
- Сакупљати фекалне отпадне воде у насељу за раднике у септичку јаму и исту редовно одржавати и чистити у сарадњи са комуналном службом или на градилишту користити преносиве еколошке санитарне тоалете и исте редовно празнити.
- Смјештај свих возила и механизације која користе течно гориво, мора бити на уређеном водонепропусном платоу уз строгу контролу евентуалног загађења, односно процуривања.
- Није дозвољено сервисирање машина и возила на предметној локацији, нити испуштање уља и нафте и других опасних материја у земљиште или водоток, а уколико се деси инцидент ове врсте, ове површине санирати скидањем слоја земље, замјеном новим слојем и озелењавањем.
- Течна горива чувати у затвореним посудама, смјештеним на сигурном мјесту по могућности у бетонском базену, а у случају процуривања горива, одмах приступити ремедијацији загађене површине.
- Квалитетнију земљу из ископа користити за рекултивацију околног земљишта и насипа, тако да се сав материјал од ископа, који неће бити употребљен у току грађевинских активности, депонује на за то предвиђене локације и заштити од ерозије.

У току експлоатације:

- Придржавати се услова из Водне дозволе.

- Сакупљати и пречишћавати оборинске воде са манипулативних површина бране и постројења машинске зграде у изграђеним сепараторима масти и уља на ова два мјеста.
- Одржавати сливнике за прикупљање воде са манипулативних површина и сепараторе масти и уља у функционалном стању.
- Изградити сепаратор суспендованих честица (таложник) за сакупљање и пречишћавање оборинских вода са манипулативних површина бране и постројења машинске зграде.
- Одржавати сливнике за прикупљање воде са манипулативних површина и сепараторе суспендованих честица у функционалном стању.
- Редовно прегледати обале акумулације и приступати санацији на мјестима гдје се уочи појава клизишта.
- Безусловно поштовати водопривредни и биолошки минимум, у циљу заштите цијелог екосистема, поготово у сушном периоду, те проводити мјере управљања водним ресурсом, сагласно Водној дозволи, у току експлоатације предметног хидроенергетског објекта.
- Испод трансформаторског постројења машинске зграде, као и испод турбине, изградити непропусне танкване, уљне базене, запремине довољне да могу примити евентуално исцурјело турбинско или изолационо уље из система машинске зграде.
- Редовно сакупљати и складиштити на привремену локацију плутајући нанос у акумулацији, до преузимања од стране надлежне комуналне службе.
- Преливне објекте на преградама диспозиционо поставити, тако да могу да евакуишу велику воду вјероватноће 0,1%.
- Обезбиједити еколошки гарантовани проток у ријечном току низводно од бране Недавић. Величина гарантованог еколошки прихватљивог протока је 0,52 m^3/s што одговара просјечној мјесечној малој води обезбјеђености 95%, а одређена је сходно водопривредним смјерницама при изради пројектне документације.
- Изградити ефикасан дренажни систем ради обезбјеђења управљања нивоима подземних вода у приобаљу, дуж планираног система.
- Манипулативни плато у кругу хидроелектране мора бити водонепропусан (бетониран/асфалтиран), тако да се спријечи процуривање нафте и њених деривата у земљиште и евентуално цурење из моторних возила која се крећу у кругу хидроелектране.
- **Само пречишћене воде (без присуства других честица) уводити у крајњи реципијент, у складу са Правилником о условима за испуштање отпадних вода у површинске воде („Службени гласник Републике Српске“, бр. 44/01) и у складу са условима из Водне дозволе.**

3.2.4. Мјере за заштиту флоре, фауне и екосистема

За вријеме изградње:

- Уредити околни простор пошумљавањем и очувањем постојећих ниских шума јер је земљиште подложно ерозији због екстремних нагиба, нарочито ако се има у виду потреба заштите водотока од наноса.
- Уколико се деси хаварија-истицање горива, уља или других опасних материја у земљиште, онечишћене површине санирати скидањем загађеног слоја, замјеном новим слојем и озелењавањем.
- Водозахват изградити без угрожавања гарантованог еколошког прихватљивог протока воде, ради обављања нормалне функције водених организама уз нормалну

репродукцију и одржавање биолошке разноврсности водотока низводно од бране, а самим тим и постојећег екосистема.
- Уредити обале ријеке Неретве ради уклапања објекта у окружење.

У току експлоатације:
- Након извршених радова обавезно спровести мјере рекултивације и хортикултурног уређења терена.
- Одржавати гарантовани еколошки прихватљив проток воде од 0,52 m^3/s.
- Спроводити мониторинг квалитета вода ријеке Неретве због опстанка водених организама, према дефинисаном мониторингу.

3.2.5. Мјере за заштиту ихтиофауне

За вријеме изградње:
- У циљу заштите ихтиофауне поштовати све мјере прописане у мјерама за заштиту вода.
- Опточним тунелом омогућити миграцију риба, у току изградње.
- Порибљавање ријеке Неретве у току изградње вршити искључиво са млађи аутохтоних врста, поточне пастрмке.
- Забрањено је бацање отпада, као и упуштање отпадних вода без пречишћавања у ријеку Неретву.

У току експлоатације :
- У сврху заштите екосистема подручја ХЕ Улог, у сегменту очувања популација риба (ихтиофауне), осигурати присуство популација риба (ихтиофауне) у новоформираним језерским условима, као и раније, у условима акватичног ријечног екосистема Неретве, а посебно популацију поточне пастрмке, која је и у квалитативном и квантитативном смислу доминантна врста насеља риба ријечног тока Неретве, на подручју Улога, а то је уједно и салмонидна врста рибе, која има спортско - риболовни значај, али и значај са аспекта сагледавања вода бољег квалитета.
- Спроводити интензивно порибљавање, а питање порибљавања регулисати израдом и примјеном научно - стручних Програма порибљавања, урађеним у складу са новоформираним абиотским и биотским карактеристикама хидро-акумулације.
- Порибљавања вршити два пута годишње, у пролетно-љетном и јесенском периоду.

3.2.6. Мјере за праћење и утврђивање климатских промјена

- У циљу очувања природних ресурса у горњем сливу Неретве, заштите од атмосферских и хидролошких непогода и климатских екстрема, а нарочито суша, олујних непогода, поплава, бујица, као и благовремене адаптације на измјењене климатске услове, успоставити мониторинг метеоролошких параметара успостављањем аутоматизоване метеоролошке и хидролошке мреже станица.
- Сви подаци треба да буду укључени у хидрометеоролошки информациони систем Републичког хидрометеоролошког завода.

3.2.7. Мјере за спречавање наноса

- Спровести мјере заштите од ерозије на сливу узводно од преграде ХЕ Улог, ради заштите акумулације од засипања ријечним (вученим и лебдећим) наносом.
- Мјере за спречавање продукције и проноса наноса завршити до почетка рада електране, односно до пуњења акумулације.

- У току реализације пројекта ХЕ Улог, извести све радове у складу са пројектном документацијом.
- Реализовати грађевинске и биолошке радове, и то:

Грађевински радови:

- Извести: габионске преграде мале корисне висине, рустикалне преграде и консолидационе појасеве, а ове објекте лоцирати у самим коритима.

Биолошки радови:

- Извести садњу у јаме, садњу на плетерима и садњу четинара, ради побољшања стања постојећих шума.
- Извршити радове на заштити од ерозије, продукције и проноса ријечног наноса.

3.2.8.Мјере за спречавање прекограничног утицаја

- Режим рада ХЕ Улог мора бити проточни.
- Перманентно испуштати количину воде у граници еколошки прихватљивог протицаја, минимално 0,52 m^3/s.
- Успоставити перманентно хидролошко осматрање за вријеме изградње постројења на два профила:
  1. Узводно од акумулације, водомјерни профил „мост“ у Улогу, гдје би се пратио доток воде у акумулацију.
  2. Низводно, иза преградног мјеста, гдје би се пратила количина воде која се испушта из акумулације, еколошки прихватљив проток, у периоду „малих вода“ може се десити да доток воде у акумулацију буде мањи од еколошки прихватљивог протока, тако да ће у том периоду постојање акумулације имати позитиван ефекат на очување екосистема низводно од ХЕ Улог.
  3. Низводно од машинске кућице (након изградње, у току експлоатације постројења), гдје се вода поново упушта у ријеку Неретву.
- Извести антиерозионе мјере у узводном дијелу слива у односу на ХЕ Улог, ради смањења процеса ерозије и продукције ријечног наноса, са циљем смањења наноса који ће се акумулирати у акумулацији, тако да акумулација обезбиједи довољно простора за седиментацију, током цијелог вијека експлоатације објекта ХЕ Улог.

3.2.9. Мјере за заштиту пејзажа

За вријеме изградње и експлоатације:

- Радове изводити искључиво у просторном обухвату утврђеном у пројекту.
- Ограничити крчење и скидање вегетације само на површинама гдје је то неопходно.
- По завршетку радова имплементирати пројекат вањског уређења терена, на предметном дијелу слива ријеке Неретве.
- Послије завршетка изградње свих објеката потпуно уредити простор, а шљунак и пијесак из ископа корита, који није искориштен за потребе грађења објеката, уклонити.
- Након одношења привремено одложеног ископног материјала, површине уредити према пројекту рекултивације, а читав простор око главних преградних објеката система након завршетка изградње хортикултурно уредити.
- Пројекат рекултивације и вањског уређења простора мора бити одобрен од стране Републичког завода за заштиту културно-историјског и природног наслеђа.
- Обале акумулације одржавати уредним.

3.2.10. Мјере за заштиту културно – историјског и природног насљеђа и археолошких налазишта

- Уколико се у току извођења радова наиђе на археолошки локалитет, а за који се претпоставља да има статус културног добра, одмах обавјестити Републички завод за заштиту културно-историјског и природног насљеђа и предузети све мјере како се културно добро не би оштетило до доласка овлашћеног лица,
- Уколико се у току извођења радова наиђе на природно добро које је геолошко-палеонтолошког или минеролошко-петрографског порјекла, а за које се претпоставља да има статус споменика природе, одмах обавјестити Републички завод за заштиту културно историјског и природног насљеђа и предузети све мјере како се природно добро не би оштетило до доласка овлашћеног лица.

3.2.11. Мјере за спречавање и смањење чврстог отпада

- Придржавати се Плана управљања отпадом, припремљеног у складу са чланом 22. Закона о управљању отпадом („Службени гласник Републике Српске“, бр. 111/13, 106/15, 16/18 и 70/20).
- Отпад прикупљати и класификовати у складу са Каталогом отпада и збрињавати у сарадњи са овлаштеном институцијом.
- Редовно одржавати и чистити танкване испод трансформаторског постројења и хидрауличких уређаја.
- Комунални отпад током експлоатације одлагати у постављену канту за отпад а садржај исте лично однијети у намјенски контејнер, обзиром на минималне количине овог отпада.
- Искоришћене нафтне деривате (уља и мазива) у поступку замјене прикупити у затворено метално буре и збринути од стране овлашћене институције.
- Врсте отпада које настају у току изградње постројења и које се морају адекватно збринути:

Шифра	Назив отпада
08	**ОТПАДИ ОД ПРОИЗВОДЊЕ, ФОРМУЛАЦИЈЕ, СНАБДИЈЕВАЊА И УПОТРЕБЕ ПРЕМАЗА (БОЈЕ, ЛАКОВИ И СТАКЛЕНЕ ГЛАЗУРЕ), ЉЕПИЛА, ЗАПТИВАЧИ И ШТАМПАРСКЕ БОЈЕ**
08 01	**отпади од производње, формулације, снабдијевања и употребе и уклањања боја и лакова**
08 01 11*	отпадна боја и лак који садрже органске растваче или друге опасне супстанце
08 01 12	отпадна боја и лак другачији од оних наведених у 08 01 11
08 01 99	отпади који нису другачије спецификовани
13	**ОТПАДИ ОД УЉА И ОСТАТАКА ТЕЧНИХ ГОРИВА (ОСИМ ЈЕСТИВИХ УЉА И ОНИХ У ПОГЛАВЉИМА 05, 12 и 19)**
13 01	**отпадна хидраулична уља**
13 01 11*	синтетичка хидраулична уља
13 02	**отпадна моторна уља, уља за мјењаче и подмазивање**
13 02 06*	синтетичка моторна уља, уља за мјењаче и подмазивање
15	**ОТПАД ОД АМБАЛАЖЕ, АПСОРБЕНТИ, КРПЕ ЗА БРИСАЊЕ, ФИЛТЕРСКИ МАТЕРИЈАЛИ И ЗАШТИТНЕ ТКАНИНЕ, АКО НИЈЕ ДРУГАЧИЈЕ СПЕЦИФИКОВАНО**
15 01	**амбалажа (укључујући посебно сакупљену амбалажу у комуналном отпаду)**
15 01 01	папирна и картонска амбалажа
15 01 02	пластична амбалажа

15 01 04	метална амбалажа
15 01 06	мијешана амбалажа
15 01 07	стаклена амбалажа
15 01 10*	амбалажа која садржи остатке опасних супстанци или је контаминирана опасним супстанцама
15 01 11*	метална амбалажа која садржи опасан чврст порозни матрикс (нпр. азбест), укључујући и празне боце под притиском
15 02	**апсорбенти, филтерски материјали, крпе за брисање и заштитна одјећа**
15 02 02*	апсорбенти, филтерски материјали (укључујући филтере за уље који нису другачије спецификовани), крпе за брисање, заштитна одјећа, који су контаминирани опасним супстанцама
15 02 03	апсорбенти, филтерски материјали, крпе за брисање и заштитна одјећа другачији од оних наведених у 15 02 02
16	**ОТПАДИ КОЈИ НИСУ ДРУГАЧИЈЕ СПЕЦИФИКОВАНИ У КАТАЛОГУ**
16 01	**отпадна возила из различитих видова транспорта (укључујући механизацију) и отпади настали демонтажом отпадних возила и од одржавања возила (изузев 13, 14, 16 06 и 16 08)**
16 01 03	отпадне гуме
16 01 07*	филтери за уље
16 01 17	ферозни метали
16 04	**отпадни експлозиви**
16 04 03*	остали отпадни експлозиви
16 06	**батерије и акумулатори**
16 06 01*	оловне батерије
16 07	**отпади из резервоара за транспорт и складиштење и отпад од чишћења буради (изузев 05 и 13)**
16 07 08*	отпади који садрже уље
17	**ГРАЂЕВИНСКИ ОТПАД И ОТПАД ОД РУШЕЊА (УКЉУЧУЈУЋИ И ИСКОПАНУ ЗЕМЉУ СА КОНТАМИНИРАНИХ ЛОКАЦИЈА)**
17 01	**бетон, цигле, црijеп и керамика**
17 01 01	бетон
17 01 02	цигле
17 01 07	мјешавине или поједине фракције бетона, цигле, плочице и керамика другачији од оних наведених у 17 01 06
17 02	**дрво, стакло, пластика**
17 02 01	дрво
17 04	**метали (укључујући и њихове легуре)**
17 04 05	гвожђе и челик
17 04 11	каблови другачији од оних наведених у 17 04 10
17 05	**земља (укључујући земљу ископану са контаминираних локација), камен и ископ**
17 05 03*	земља и камен који садрже опасне супстанце
17 05 04	земља и камен другачији од оних наведених у 17 05 03
17 05 05*	ископ који садржи опасне супстанце
17 05 06	ископ другачији од оног наведеног у 17 05 05
17 09	**остали отпади од грађења и рушења**
17 09 04	Мијешани отпади од грађења и рушења другачији од оних наведених 17 09 01, 17 09 02 и 17 09 03
20	**КОМУНАЛНИ ОТПАДИ (КУЋНИ ОТПАД И СЛИЧНИ КОМЕРЦИЈАЛНИ И ИНДУСТРИЈСКИ ОТПАДИ), УКЉУЧУЈУЋИ ОДВОЈЕНО САКУПЉЕНЕ ФРАКЦИЈЕ**
20 01	**одвојено сакупљене фракције (изузев 15 01)**
20 01 01	папир и картон
20 01 02	стакло
20 01 08	биоразградиви кухињски отпад и отпад из ресторана
20 01 38	дрво другачије од оног наведеног у 20 01 37

20 01 39	пластика
20 01 40	метали
20 01 99	остале фракције које нису другачије специфициране

*** означава опасан отпад**

- Врсте отпада које настају радом постројења и које се морају адекватно збринути:

Шифра	Назив отпада
13	**ОТПАДИ ОД УЉА И ОСТАТАКА ТЕЧНИХ ГОРИВА (ОСИМ ЈЕСТИВИХ УЉА И ОНИХ У ПОГЛАВЉИМА 05, 12 и 19)**
13 01	**отпадна хидраулична уља**
13 01 11*	синтетичка хидраулична уља
13 03	**отпадна уља за изолацију и пренос топлоте**
13 03 01*	уља за изолацију и пренос топлоте која садрже ПЦБ
13 03 10*	остала уља за изолацију и пренос топлоте
15	**ОТПАД ОД АМБАЛАЖЕ, АПСОРБЕНТИ, КРПЕ ЗА БРИСАЊЕ, ФИЛТЕРСКИ МАТЕРИЈАЛИ И ЗАШТИТНЕ ТКАНИНЕ, АКО НИЈЕ ДРУГАЧИЈЕ СПЕЦИФИКОВАНО**
15 01	**амбалажа (укључујући посебно сакупљену амбалажу у комуналном отпаду)**
15 01 01	папирна и картонска амбалажа
15 01 02	пластична амбалажа
15 01 04	метална амбалажа
15 01 06	мијешана амбалажа
15 01 07	стаклена амбалажа
15 01 10*	амбалажа која садржи остатке опасних супстанци или је контаминирана опасним супстанцама
15 02	**апсорбенти, филтерски материјали, крпе за брисање и заштитна одјећа**
15 02 02*	апсорбенти, филтерски материјали (укључујући филтере за уље који нису другачије спецификовани), крпе за брисање, заштитна одјећа, који су контаминирани опасним супстанцама
15 02 03	апсорбенти, филтерски материјали, крпе за брисање и заштитна одјећа другачији од оних наведених у 15 02 02
16	**ОТПАДИ КОЈИ НИСУ ДРУГАЧИЈЕ СПЕЦИФИКОВАНИ У КАТАЛОГУ**
16 07	**отпади из резервоара за транспорт и складиштење и отпад од чишћења буради (изузев 05 и 13)**
16 07 08*	отпади који садрже уље
20	**КОМУНАЛНИ ОТПАДИ (КУЋНИ ОТПАД И СЛИЧНИ КОМЕРЦИЈАЛНИ И ИНДУСТРИЈСКИ ОТПАДИ), УКЉУЧУЈУЋИ ОДВОЈЕНО САКУПЉЕНЕ ФРАКЦИЈЕ**
20 01	**одвојено сакупљене фракције (изузев 15 01)**
20 01 01	папир и картон
20 01 02	стакло
20 01 08	биоразградиви кухињски отпад и отпад из ресторана
20 01 38	дрво другачије од оног наведеног у 20 01 37
20 01 39	пластика
20 01 40	метали
20 01 99	остале фракције које нису другачије специфициране
20 03	**остали комунални отпад**
20 03 01	мијешани комунални отпад
20 03 99	комунални отпад који нису другачије спецификовани

*** означава опасан отпад**

3.1.12. Мјере које се предузимају у случају инцидентних ситуација

- Унапријед утврдити процедуру заштите у случају хаварије возила која превозе опасне материје и нафтне деривате, пошто се у близини предметне локације налази регионални пут R-433 Невесиње-Калиновик, те разрадити методе за противхаваријско дјеловање, засноване на брзом физичком изоловању мјеста хаварије, привременим баријерама и одстрањивању загађујућег ефлуента.
- За санирање и локализацију загађења, које би наступило у случају пробоја трафоа и истицања трансформаторског уља, осигурати одговарајуће диспозиционе елементе на тим објектима, који се састоје од сабирних канала испод трафоа и базена за сакупљање уља, како исто не би могло да доспије у ријеку.
- Свим активностима на обарању коте у језеру и промјенама режима течења у односу на уобичајене дневне режиме, мора да претходи благовремено обавјештавање јавности, како би се људи на вријеме могли да уклоне из низводних зона које ће бити подвргнуте режиму неустаљеног течења, током процедуре отварања преливних поља (темељних испуста).
- У случају земљотреса, који може изазвати оштећења објеката у окружењу, обавити одмах након тога визуелни преглед преградних објеката и механичке опреме на њима, а истовремено извршити и ванредна очитавања свих оскултационих инструмената у циљу провјере понашања објеката, а по потреби и ванредно геодетско снимање, уколико постоји индикација да је дошло до непланираних помјерања конструкције преграде.

3.1.13. Мјере за заштиту здравља људи

За вријеме изградње:

- У случају потребе изградити одговарајућу инфраструктуру (напајање струјом, као и путну инфраструктуру која се потапа акумулацијом, укључујући мост преко ријеке Неретве), како би се обезбиједила неометана комуникација локалног становништва између насеља и њихових имања.

У току експлоатације:

- Мјере заштите здравља становништва у току експлоатације нису потребне, али треба сарађивати и помагати становништву и рекреативцима да се адаптирају новом просторном садржају и искористе могућности за развој привредних и рекреацијских активности.
- Обавеза Инвеститора је и да изврши обавјештавање уколико се појави било који негативан утицај на здравље људи и животну средину у току извођења пројекта изградње и експлоатације енергетског објекта ХЕ Улог у складу са законским одредбама Закона о заштити животне средине и надежностима Министарства здравља и социјалне заштите Републике Српске.
- Када се ради о заштити здравља становништва, потребно је слиједити Здравствену политику и стратегије за здравље у Републици Српској до 2010. године и препоруке Стратегије 5. за праћење и редукцију ризичних фактора животне и радне средине и јачање инфраструктуре и функције установа за Здравствену заштиту у поступку израде просторних и других планова, односно основа и друге инвестиционо-техничке докумектације („Службени гласник Републике Српске“, број 56/02) који су у вези са Националним акционим планом за здравље и животну средину (НЕХАП) за Републику Српску, усвојен од стране Владе Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 1/02).

3.2.14. Мјере након затварања постројења

- Извршити процјену утицаја на животну средину у случају уклањања објекта.
- Извршити озелењавање коришћених површина на локацији.

4. Приликом рада постројења не смију се прекорачити граничне вриједности за загађујуће материје и то:

4.1. Вриједности квалитета ваздуха морају бити усклађене са граничним вриједностима нивоа загађујућих материја у ваздуху утврђене Уредбом о вриједностима квалитета ваздуха („Службени гласник Републике Српске, број 124/12).

Период узимања средње вриједности мјерења	**Гранична вриједност**	**Граница толеранције**	**Толерантна вриједност**
Сумпор-диоксид			
Један сат	350 μg/m³	150 μg/m³	500 μg/m³
Један дан	125 μg/m³	-	125 μg/m³
Календарска година	50 μg/m³	-	50 μg/m³
Азот-диоксид			
Један сат	150 μg/m³	75 μg/m³	225 μg/m³
Један дан	85 μg/m³	40 μg/m³	125 μg/m³
Календарска година	40 μg/m³	20 μg/m³	60 μg/m³
Суспендоване честице PM_{10}			
Један дан	50 μg/m³	25 μg/m³	75 μg/m³
Календарска година	40 μg/m³	8 μg/m³	48 μg/m³
Суспендоване честице $PM_{2.5}$ СТАДИЈУМ 1			
Календарска година	25 μg/m³	5 μg/m³	30 μg/m³
Суспендоване честице $PM_{2.5}$ СТАДИЈУМ 2			
Календарска година	20 μg/m³	-	20 μg/m³
Олово			
Један дан	1 μg/m³	-	1 μg/m³
Календарска година	0,5 μg/m³	0,5 μg/m³	1 μg/m³
Бензен			
Календарска година	5 μg/m³	3 μg/m³	8 μg/m³
Угљен-моноксид			
Максимална дневна осмочасовна средња вриједност	10 mg/m³	6 mg/m³	16 mg/m³
Један дан	5 mg/m³	5 mg/m³	10 mg/m³
Календарска година	3 mg/m³	-	3 mg/m³

Циљна вриједност за суспендоване честице $PM_{2.5}$

Период узимања средње вриједности мјерења	**Циљна вриједност**
Календарска година	25 μg/m3

Циљна вриједност за приземни озон

Циљ	Период рачунања просјечне вриједности	Циљна вриједност
Заштита здравља људи	Максимална дневна осмочасовна средња вриједност	120 μg/m³
Заштита вегетације	Од маја до јула	18 000 μg/m³

Циљна вриједност за арсен, кадмијум, никл и бензо(а)пирен

Загађујућа материја	Циљна вриједност
Арсен	6 ng/m³
Кадмијум	5 ng/m³
Никл	20 ng/m³
Бензо(а)пирен	ng/m³

4.2. Дозвољени нивои ваљске буке према Правилнику о дозвољеним границама интензитета звука и шума („Сл. лист СРБиХ“, број 46/89):

Подручје (зона)	**Намјена подручја**	**Највише дозвољени нивои ваљске буке dB (A)**	
		Еквивалентни нивои L_{eq}	
		Дан	**Ноћ**
I	Болничко, лечилишно	45	40
II	Туристичко, рекреацијско, опоравилишно	50	40
III	**Чисто стамбено, васпитно-образовне и здравствене институције, јавне зелене и рекреационе површине**	**55**	**45**
IV	Трговачко, пословно, стамбено и стамбено уз саобраћајне коридоре, складишта без тешког транспорта	60	50
V	Пословно, управно, трговачко, занатско, сервисно	65	60
VI	Индустријско, складишно, сервисно и саобраћајно подручје без станова	70	70

Дјеловање буке изван локације постројења не смије да прелази дозвољену границу за трећу зону, с обзиром да се у овом случају ради о овој намјени подручја.

4.3. Максимално дозвољене количине (МДК) опасних и штетних материја за индустријска и пољопривредна земљишта према доступним међународним стандардима и прописима:

Редни број	**Елемент**	**Индустријско земљиште**	**Пољопривредно земљиште** (mg/kg)			
		Холандски стандарди 2009, интервентне вриједности	The European Council Regulation EEC No 2092/91	Правилник о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у пољопривредном земљишту и води за наводњавање и методама за њихово испитивање („Службени гласник Републике Српске“ број 56/16)		
				Пјесковито земљиште	Прашкасто-иловасто земљиште	Глиновито земљиште
1.	Олово (Pb)	530	100	50	100	150
2.	Никл (Ni)	210	50	30	50	75
3.	Кадмијум (Cd)	12	2	0,5	1,0	2
4.	Хром (Cr)	380	150	40	80	120
5.	Цинк (Zn)	-	-	60	150	200
6.	Жива (Hg)	-	-	0,5	1	1,5

4.4. Граничне вриједности за квалитет воде, у складу са Правилником о условима испуштања отпадних вода у површинске воде („Службени гласник РепубликеСрпске“, број 44/01):

Редни број	Параметар	Јединица мере	Гранична вредност
1.	Температура воде	°C	30
2.	pH		6,5-9,0
3.	Алкалитет	mg. $CaCO^3$/l	-
4.	Електропроводљивост	µS/cm	-
5.	Остатак испарења-укупни	mg/l	-
6.	Остатак-нефилтрабилни	mg/l	35
7.	Остатак-филтрабилни	mg/l	-
8.	Суспендоване материје по *Imhoff-u*	ml taloga/l	0,5
9.	Растворени кисеоник	mg/l % засићења	-
10.	HPK	mg/l	125
11.	BPK_5	mg/l	25
12.	Амонијачни азот	mg/l	10
	Амонијак	mg/l	-
13.	Нитритни азот	mg/l	1
14.	Нитратни азот	mg/l	10
15.	Укупни азот	mg/l	15
16.	Укупни фосфор	mg/l	3
17.	Масти и уља	mg/l	-
18.	Гвожђе	mg/m^3	2 000
19.	Кадмијум	mg/m^3	10
20.	Манган	mg/m^3	500
21.	Никл	mg/m^3	10
22.	Олово	mg/m^3	10
23.	Укупни хром	mg/m^3	100
24.	Цинк	mg/m^3	1 000

Граничне вриједности за квалитет површинских вода у складу са Уредбом о класификацији вода и категоризацији водотока („Службени гласник Републике Српске“, број 42/01):

Параметар	Класа квалитета површинских вода				
	I	II	III	IV	V
pH – вриједност	6,8–8,5	6,8–8,8	6,5-9,0	6,5–9,5	<6,5;>9,5
Алкалитет, као $CaCO_3$ g/m^3	>175	175-150	150-100	100-50	<50
Укупна тврдоћа, као $CaCO_3$, g/m^3	>160	160-140	140-100	100-70	<70
Електропроводљивост, µS/cm	<400	400-600	600-800	800-1500	>1500
Укупне чврсте материје, g/m^3	<300	300-350	350-450	450-600	>600
Укупне сусп.материје, g/m^3	<2	2-5	5-10	10-15	>15
Растворени кисеоник, g/m^3	>7	7-6	6-4	4-3	<3
Засићеност кисеоником, %	80-100	80-70	70-50	50-20	<20
Презасићеност кисеоником		110-120	120-130	130-150	>150
БПК5 при 20°C, g O2/m^3	<2	2-4	4-7	7-15	>15
ХПК из KMnO4 , g O2/m^3	<6	6-10	10-15	15-30	>30
Амонијачни азот, g/m^3	<0,1	0,1-0,2	0,2-0,4	0,4-1,0	>1,0
Нитритни азот, g/m^3	<0,01	0,01-0,03	0,03-0,05	0,05-0,2	>0,2

Нитратни азот, g/m³	<1	1-6	6-12	12-30	>30
Фосфор, g/m³	<0,01	0,01-0,03	0,03-0,05	0,05-0,1	>0,1
PAH, mg/m³	<0,1	0,1-0,2	0,1-0,2	0,2-0,5	>0,5
PCBs, mg/m³	<0,01	<0,02	0,02-0,04	0,04-0,06	>0,06
Фенолни индекс, mg/m³	<1	1-3	3-5	5-10	>10
Минерална уља, mg/m³	<10	10-20	20-50	50-100	>100
Детерџенти, mg/m³	<100	100-200	200-300	300-500	>500
Гвожђе, mg/m³	<100	100-200	200-500	500-1000	>1000
Манган, mg/m³	<50	50-100	100-200	200-400	>400
Олово, mg/m³	<0,1	0,1-0,5	0,5-2	2-5	>5
Кадијум, mg/m³	-	0,05-1	1-2	2-5	>5
Арсен, mg/m³	<10	10-20	20-40	50-70	>70
Укупни хром, mg/m³	<5	5-15	15-30	30-50	>50
Сулфати, g/m³	<50	50-75	75-100	100-150	>150
Хлориди, g/m³	<20	20-40	40-100	100-200	>200
Флуориди, g/m³	<0,5	0,5-0,7	0,7-1,0	1,0-1,7	>1,7
Укупни колиформи, N/100ml	<50	50-5000	5*103-5*104	5*104-5*105	>105

5. Мониторинг

5.1. Одговорно лице постројења је дужно проводити мониторинг емисија на сљедећи начин:

Мониторинг у току изградње

Мониторинг ваздуха

Предмет мониторинга	Параметар који се осматра	Мјесто вршења мониторинга	Начин вршења мониторинга	Вријеме вршења мониторинга
Параметри квалитета ваздуха	Праћење основних параметара за утврђивање квалитета ваздуха предметног подручја -према Правилнику о граничним вриједностима квалитета ваздуха(„ Сл. гласник РС“, број 39/05) Сумпорни оксиди: SO_2, Азотни оксиди: NO,NO_2,NO_X, Озон: O_3, Угљиководоници, Укупне лебдеће честице (ULČ), Параметри вјетра: брзина и смјер вјетра, Хидрометеоролошки параметри: температура, релативна влажности и атмосферски притисак	У оквиру пословних парцела – извођења грађевинских радова	Инсталисана комплетна станица са помоћном опремом за мониторинг квалитета ваздуха и помоћном опремом потребном за неометан аутоматски рад станице	Два пута годишње у периоду прољеће – јесен, за вријеме извођења радова у току изградње

Мониторинг површинских вода				
Предмет мониторинга	Параметар који се осматра	Мјесто вршења мониторинга	Начин вршења мониторинга	Вријеме вршења мониторинга
Квалитет воде	Параметри квалитета воде (pH – вриједност; температура, ^oC; амонијачни азот, g/m^3; нитритни азот, g/m^3; Нитратни азот, g/m^3; фосфор, g/m^3; талог након 0,5 h таложења, ml/l; укупне суспендоване материје, g/m^3; BPK_5 при 20°C, g O_2/m^3; HPK дихроматни, g O_2/m^3; PAH, mg/m^3; PCBs, mg/m^3; фенолни индекс, mg/m^3; минерална уља, mg/m^3; детерџенти, mg/m^3; гвожђе, mg/m^3; манган, mg/m^3; olovo, mg/m^3; кадмијум, mg/m^3; арсен, mg/m^3; укупно хром, mg/m^3; сулфати, g/m^3; хлориди, g/m^3; флуориди, g/m^3), уз обавезно укључену мутнућу и температуру воде. -Проток воде (на мјерним профилима)	Средишњи и низводни дио успора, као и послије преградног мјеста.	Аутоматска опрема за мјерење квалитета воде и за мјерење протока и нивоа.	Континуиран и непрекидан мониторинг за вријеме извођења радова

Мониторинг подземних вода				
Предмет мониторинга	Параметар који се осматра	Мјесто вршења мониторинга	Начин вршења мониторинга	Вријеме вршења мониторинга
Параметри квалитета подземне воде	Као и за параметре квалитета воде	Код објекта бране уградити два пијезометра	Аутоматска опрема за мјерење квалитета воде. Систем мора да има јединицу за узорковање	Континуиран и непрекидан мониторинг за вријеме извођења радова
Хидро метеоролошка мјерења	Мјерење водостаја (протока), температуре воде, температуре ваздуха на тијелу бране, влажности, мјерење падавина, мјерење суспендованог наноса	Узводно од акумулације на старом профилу „Улог“ код моста где се наставља низ хидролошких осматрања Плувиографска станица у централном	Особље ХЕ и Услуге акредитоване организације	Сви параметри се мјере дневно сем мјерења суспендованог наноса који се мјери једном годишње

		дијелу слива Уређени мјерни профил низводно од мјеста предвиђене бране		

Мониторинг ихтиофауне и акватичних заједница воде				
Предмет мониторинга	Параметар који се осматра	Мјесто вршења мониторинга	Начин вршења мониторинга	Вријеме вршења мониторинга
Ихтиофауна (насеље риба) и акватичне заједнице воде – biotski мониторинг (организми дна – bentos), организми површине воде на граници према атмосферском екосистему - neuston, организми површинских слојева воде - plankton, организми са добро развијеним органима за кретања кроз воду - nekton).	Праћење квалитативног и квантитативног састава популације поточне пастрмке, организама дна – bentos, организама животних заједница neuston, plankton, nekton и макрофитска вегетација воде. Праћење здравственог стања ихтиофауне.	Прибранско подручје ХЕ, средишњи и узводни дио ХЕ, ријечни ток Неретве прије и послије акумулационог језера.	Особље ХЕ и Услуге акредитоване организације	Узорци животних заједница воде биће узете репрезентативним пробама, а затим лабораторијски одређени, уз помоћ „кључева“ за одређивање систематике припадности животиња разних систематских категорија. Одређивање величине популације по јединици простора екосистема.

Мониторинг отпада				
Предмет мониторинга	Параметар који се осматра	Мјесто вршења мониторинга	Начин вршења мониторинга	Вријеме вршења мониторинга
Параметри везани за збрињавање отпада	Успоставити евиденцију о производњи, врстама отпада, прикупљању и коначном збрињавању отпада	План управљања отпадом	Услуга акредитоване организације	Повремен, једном квартално

Мониторинг у току експлоатације				
Оскултација				
Предмет мониторинга	Параметар који се осматра	Мјесто вршења мониторинга	Начин вршења мониторинга	Вријеме вршења мониторинга
Геодетска мјерења у току експлоатације	Обухватају хоризонтална, радијална, тангенцијална и вертикална помјерања на тијелу бране најмање	Брана	Особље ХЕ (техничка служба осматрања (Оскултације)	Мјесечни извјештај о помјерању на тијелу бране, са оцјеном стабилности бране

	једном мјесечно у циљу оцјене стабилности бране (геодетска мјерна опрема)			
Механичко телеметријска мјерења у току експлоатације	Мјерења подразумјевају мјерења рада дилатационих спојница између блокова, релативно хоризонтално помјерање дијелова конструкције, ротацију дијелова конструкције, напоне у темељној спојници и напоне у тијелу бране једном мјесечно у циљу оцијене стабилности бране (клатно у преливном дијелу у централном стубу, клинометри за мјерење ротације, деформатори)	Тијело бране, дилатационе спојнице, темељна спојница	Особље ХЕ (техничка служба осматрања (Оскултације)	Сталан (континуиран)
Хидро геолошка мјерења у току експлоатације	Подразумјевају мјерења нивоа подземних вода на пијезометрима, протицаји на преливима, мјерења процједних вода испод тијела бране у кориту ријеке, мјерења нивоа подземне воде у боковима те дуж акумулације са обе обале.	Подручје бране акумулације	Особље ХЕ (техничка служба осматрања (Оскултације)	Једном мјесечно у циљу оцјене утицаја акумулације на подземне воде као и за утврђивања губитака воде из акумулације.
Хидро метереолошка мјерења у току експлоатације	Мјерење водостаја протока температуре воде, температуре ваздуха на лицу бране, влажности, мјерење падавина, мјерење суспендованог наноса	Узводно од акумулације на старом профилу „Улог“ код моста где се наставља низ хидролошких осматрања Плувиографска станица у централном дијелу слива Уређени мјерни профил низводно од преградног мјеста и	Особље ХЕ (техничка служба осматрања (Оскултације) и Услуга акредитоване организације (РХМЗ)	Сви параметри се мјере дневно сем мјерења суспендованог наноса који се мјери једном годишње

		низводно од машинске кућице.		
Сеизмичка мјерења у току експлоатације	Сеизмичка мјерења подразумјевају мјерења евентуалних сеизмичких активности у ближој и широј околини	На тијелу и у околини бране у компактним стијенским масама.	Услуга акредитоване организације (РХМЗ) и службе оскултације	Обављају се непрекидно
Визуелни прегледи у току експлоатације	Визуелни прегледи објекта и падина на ободу акумулације се врше због регистровања извјесних појава на брани и околини. Извјештаји о осматрањима се праве једном мјесечно	Објекти ХЕ и падине на ободу акумулације, бране	Особље ХЕ (техничка служба осматрања (Оскултације)	Врше се непрекидно
Мониторинг стања обала у току експлоатације	Мониторинг стања обала око хидроелектране и акумулације подразумјева утврђивање стања у којем се налазе обале као и објекти и инфраструктура на које постројење и акумулација има непосредан утицај. Визуелни преглед нестабилних и условно стабилних појава по ободу акумулације гдје су планиране антиерозионе мјере.	Овај мониторинг треба проводити на обе стране (обале) акумулације, узводно и низводно од бране	Особље ХЕ и Услуге акредитоване организације	Два пута годишње (прољеће и јесен) и послије евентуалног наглог пражњења акумулације

Флора и фауна				
Предмет мониторинга	Параметар који се осматра	Мјесто вршења мониторинга	Начин вршења мониторинга	Вријеме вршења мониторинга
Мониторинг флоре и фауне у току експлоатације	Утврдити штету нанесену флори и фауни у третираном подручју одмах након завршетка изградње и пуњења акумулације Праћење квалитативног и квантитативног састава популације поточне пастрмке, организама дна – bentos, организама животних заједница	Подручје будућег акумулационог језера, приобални регион, подручје на граници са шумским екосистемом – екотон, шумски екосистем -Прибранско подручје ХЕ, средишњи и узводни дио ХЕ, ријечни ток	Стручно лице	Стални мониторинг Након изградње ХЕ Улог узорци животних заједница воде биће узете репрезентативним пробама, а затим лабораторијски одређени, уз помоћ„ кључева“ за“ одређивање систематике припадности животиња разних

	neuston, plankton, nekton и макрофитска вегетација воде. Праћење здравственог стања ихтиофауне. Карактеристичне врсте појединих систематских категорија, посебно ловне дивљачи	Неретве прије и послије акумулационог језера. -Подручје будућег акумулационог језера, приобални регион, подручје на граници са шумским екосистемом – екотон, шумски екосистем		систематских категорија. Одређивање величине популације по јединици простора екосистема. Стандардна истраживања популација животиња и птица у консултацијама са специјалистима ловне дивљачи, фаунистима, орнитолозима који проучавају птице и истраживачима из свих области проучавања инвертебрата и вертебрата. Поред тога биће употријебљена (као истраживачка метода) и анкета међу ловцима у том подручју

Мониторинг квалитета водотока				
Предмет мониторинга	Параметар који се осматра	Мјесто вршења мониторинга	Начин вршења мониторинга	Вријеме вршења мониторинга
Параметри квалитета воде и проток	-Параметри квалитета воде (pH – вриједност; температура, ^oC; амонијачни азот, g/m^3; нитритни азот, g/m^3; нитратни азот, g/m^3; фосфор, g/m^3; талог након 0,5 h ml/l; укупне суспендоване материје, g/m^3; BPK_5 при 20°C, g O_2/m^3; HPK дихроматни, g O_2/m^3; PAH, mg/m^3; PCBs, mg/m^3; фенолни индекс, mg/m^3; минерална уља, mg/m^3; детерџенти, mg/m^3; гвожђе, mg/m^3; манган, mg/m^3; олово, mg/m^3; кадмијум, mg/m^3; арсен, mg/m^3; укупно хром, mg/m^3;	Средишњи и низводни дио успора, као и послије преградног мјеста.	Аутоматска опрема за мјерење квалитета воде и за мјерење протока и нивоа.	У фази рада хидроелектране четири пута у току године ради утврђивања физичко хемијских параметара.

	сулфати, g/m³; хлориди, g/m³; флуориди, g/m³), уз обавезно укључену мутнућу и температуру воде; -Проток воде (на мјерним профилима)			

5.2. Одговорно лице дужно је мониторинг вршити путем овлашћеног правног лица.

5.3. Уколико измјерене вриједности једног или више контролисних параметара из табеле мониторинга буду изнад дозвољених граничних вриједности, одговорно лице је дужно одмах предузети мјере којима ће се отклонити узрок неправилности, извршити ванредно мјерење за наведени параметар, те о предузетим активностима и извршеном мониторингу обавјестити надлежни инспекцијски орган.

6. Одговорно лице дужно је без одлагања пријавити надлежном органу сваку случајну или непредвиђену незгоду или инцидент који значајно утиче на животну средину.

7. Одговорно лице постројења дужно је поступати по члану 8. Правилника о методологији и начину вођења регистра постројења и загађивача („Службени гласник Републике Српске“, број 92/07) и у складу са Законом о заштити животне средине о томе извјештавати надлежни орган за вођење регистра.

8. Административна такса за издавање еколошке дозволе обрачуната је и уплаћена у износу од 150,00 КМ.

9. Ово рјешење се даје на период од пет година од дана издавања рјешења, а захтјев за обнављање Рјешења којим се издаје еколошка дозвола подноси се најкасније три мјесеца прије истека важења рјешења, у складу са Правиилником о поступку ревизије и обнављања еколошких дозвола („Службени гласник Републике Српске“, бр. 28/13 и 104/17).

10. Приликом подношења захтјева за обнављање Рјешења којим је издата еколошка дозвола, одговорно лице је дужно доставити све доказе о извршеним обавезама из важеће еколошке дозволе, укључујући ажуриран План управљања отпадом који мора садржавати Извјештаје о реализацији збрињавања свих врста отпада из постројења у периоду важења Плана управљања отпадом.

11. Министарство може извршити ванредну ревизију еколошке дозволе у случајевима утврђеним чл. 95. став 1. Закона о заштити животне средине.

12. Уколико одговорно лице постројења, током трајања важења ове дозволе планира промјену природе или функционисања постројења или проширење постројења које може утицати на животну средину, дужно је да о томе обавијести ово Министарство, у складу са чл. 96. Закона о заштити животне средине.

13. Ово рјешење ће бити објављено на интернет страници Министарства за просторно уређење, уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске.

О б р а з л о ж е њ е

Дана 25.03.2021. године, *„EFT HE Ulog“* д.о.о. Калиновик, поднијело је Министарству за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске захтјев за обнављање еколошке дозволе за ХЕ «УЛОГ», на ријеци Неретви, општина Калиновик, инсталисане снаге 35MW.

Еколошка дозвола која се у овом поступку обнавља издата је за деривациону хидроелектрану са основним објектима: брана и акумулација, деривација и машинска зграда, проточног типа са просјечном годишњом производњом од 82,34 GWh.

Уз захтјев за обнављање предметне еколошке дозволе достављени су докази прописани чланом 5. Правилника о поступку ревизије и обнављања еколошких дозвола: изјава одговорног лица, записник о извршеном инспекцијском прегледу надлежног инспектора за заштиту животне средине, извјештаји о извршеном мониторингу загађујућих материја, ажурирани План управљања отпадом, Рјешење о обновљеној водној сагласности Рјешење о измјени дјелимичног одобрења за грађење као и потврда о уплати административне таксе.

За вријеме важења еколошке дозволе која се у овом поступку обнавља, дана 28.06.2017. године достављено је Обавјештење *„EFT HE Ulog“* д.о.о. Калиновик, о планираној промјени у којем је наведено је да је градња ХЕ «УЛОГ» започела 2013. године у складу са условима дефинисаним одобрењем за грађење број 15.03-360-23/13. Приликом извођења грађевинских радова, наступиле су непредвиђене околности у виду неповољних геолошких услова. Након што се увидјело да се геолошки услови не могу превазићи, градња је заустављена и приступило се допунској анализи терена у циљу одређивања повољне локације за градњу са аспекта геотехничких услова а затим и препројектовања појединих објеката који чине будућу хидроелектрану. Промјене су сљедеће:

- Промјена микролокација бране „Недавићи“ - са преливним, заптивним и пратећим објектима, помјерањем за приближно 60 m низводно.
- Задржан је концепт лучне бране али се измјенио њен облик и димензије.
- Помјерање бране условило је благо скраћење приступних путева до исте у оквиру постојећих парцела дефинисаних за приступне путеве.
- Помјерање бране условило је проширење грађевинске парцеле дефинисане за изградњу бране.
- Промијењен је положај водостана, првобитно планираног на терену који се показао као нестабилан. Водостан је планиран као потпуно подземна грађевина без реперкусија на површину терена. Нова позиција водостана одређена је уз југоисточну ивицу парцеле “машинске зграде“ (парцеле одређене за изградњу водостана и машинског постројења), и мањим дијелом излази ван исте. С обзиром да је ријеч о потпуно подземној грађевини, повезаној са подземним објектом

доводног тунела и подземним цјевоводом, претходно се не одражава на околне парцеле.

- У складу са новим позицијима бране и водостана, дефинисана је нова траса доводног тунела који је промјенио дужину и правац. Доводни тунел је подземна грађевина без реперкусија на површину терена.
- Цјевовод под притиском, од водостана до машинске зграде, новим рјешењем се такође планира као потпуно подземна грађевина без реперкусије на површину терена.
- Позиција разводног постројење које је претходним урбанистичко-техничким условима одређена на падини изнад машинске зграде, на терену који се показао као нестабилан и изузетно неповољан за изградњу, је промијењена. Разводно постројење се сада позиционира на крову машинске зграде. Позиција машинске зграде остаје непромијењена.
- Измјене и допуне плана парцелације се састоје у сљедећем:
  - Парцели бране "Недавићи" (формираној од земљишта означеног као дијелови к.ч. бр. 3521/172, к.ч. бр. 3520/832 и к.ч. бр. 455/6) се припаја дио к.ч. бр. 3520/210 у површини од приближно 2.146,00 m². Измјена граница парцеле се врши у јужном дијелу парцеле. Дио земљишта који се припаја, означен као к.ч. бр. 3520/210, је у власништву инвеститора. Укупна површина парцеле бране је приближно 4.2 ha.
- Измјене грађевинских линија се састоје у сљедећем:
  - Коригована је грађевинска линија за објекат бране. Грађевинским линијама дефинисан је максимални хоризонтални габарит објеката у оквиру којег се може пројектовати. Грађевинске линије објеката и/или зона за изградњу очитане су координатама ломних тачака. Регулационе линије остају непромјењене.

Концепт ХЕ „УЛОГ" није промијењен јер су у цјелости остали непромијењени ниво и облик акумулационог језера, инсталисана снага, режим рада електране, нивои горње и доње воде, број и распоред агрегата као и опрема, те је на ово обавјештење дат одговор Министарства дана 17.08.2017. године у којем је констатовано да планирана промјена не представља значајну промјену у смислу Закона о заштити животне средине.

У приложеној изјави одговорно лице констатује да су у периоду важења еколошке дозволе у потпуности извршаване мјере и обавезе из еколошке дозволе која се у овом поступку обнавља, те да није дошло до значајних промјена услова који се односе на постројење, активности, основне и помоћне сировине, коришћење енергије, извор емисија и локацију на којој се постројење налази, сем промјена које су овдје описане и за које је утврђено да не мијењају услове из еколошке дозволе. У приложеној изјави је наведено да је пројекат у фази изградње те да је прије почетка изградње и у току периода градње извршен мониторинг како је и био утврђен у еколошкој дозволи. У вези хидролошког мониторинга наведено је да је осим постојеће ВС „Улог" на уласку у будућу акумулацију инсталирана и водомјерна станица на профилу непосредно низводно од мјеста будуће бране. Имајући у виду да је за поуздано осматрање водостаја у ријечном кориту прије свега потребно стабилно ријечно корито, није било могуће поставити мјерни профил непосредно низводно од машинске зграде из техничких разлога јер се налази у зони и под утицајем радова који се континуирано изводе. То посљедично имплицира немогућност прикупљања валидног хидролошког низа на том допунском профилу у

периоду изградње. С тим у вези, затражено је да се изврши ревизија ове обавезе, односно да се за вријеме изградње не врше хидролошка мјерења на профилу непосредно низводно од будуће машинске зграде, јер таква мјерења нису предвиђена приложеном водном сагласности. Наведено је да хидролошка мјерења на сва три профила имају оправдање у току експлоатације када се формира акумулационо језеро и први пут дође до промјене режима протицаја усмјеравањем дијела воде из језера у хидроелектрану.

Уз захтјев је приложен записник надлежног инспектора за заштиту животне средине, број 24.090/362-264-6-1/21 од 09.02.2021. године о извршеном инспекцијском прегледу. У наведеном записнику је констатована испуњеност услова из еколошке дозволе која се у овом поступку обнавља, констатовано да су извршене мјере и обавезе наложене еколошком дозволом.

Уз захтјев су приложени комплетирани докази о извршеним мјерама и обавезама наложеним у дозволи која се обнавља, који су требали бити извршени у складу са табелом мониторинга из тачке 5. еколошке дозволе, која се у овом поступку обнавља. Уз захтјев су достављени Извјештај о мониторингу квалитета ваздуха, Извјештај о мониторингу површинске и подземне воде, Извјештај о мониторингу ихтиофауне и акватичних заједница и Извјештај о извршеним хидролошким мјерењима.

Из Извјештаја о мониторингу квалитета ваздуха је утврђено да је мониторинг вршен од стране овлашћене институције те је закључено да су контролисани параметри квалитета ваздуха испод граничних вриједности прописаних Уредбом о вриједностима квалитета ваздуха.

Из Извјештаја о мониторингу површинске и подземне воде је утврђено да је мониторинг вршен од стране овлашћене институције те је закључено да су контролисани параметри квалитета воде испод граничних вриједности прописаних Уредбом о класификацији вода и категоризацији водотока.

Уз захтјев је достављен ажурирани План управљања отпадом према којем нису утврђене неправилности у погледу поступања са отпадом у периоду важења еколошке дозволе. Према ажурираном Плану управљања отпадом извршено је и прецизирање категорија отпада које одговорно лице мора збринути на адекватан начин за вријеме изградње постројења и у току експлоатације постројења.

Цијенећи наведено, овај орган је закључио да је у поступку обнове рјешења потребно извршити и ревизију одређених услова из еколошке дозволе на начин да се у садржај еколошке дозволе унесу елементи из обавјештења о планираним промјена, изврши ревизија мјера заштите сегмената животне средине и прецизирају категорије отпада које одговорно лице мора адекватно збринути у току изградње и у току експлоатације постројења, што је учињено у тачки 3. овог рјешења, утврде граничне вриједности за земљиште, што је учињено у тачки 4. овог рјешења, изврши ревизија и усклађивање мониторинга загађујућих материја са водном сагласности, односно ревидује обавеза вршења хидролошких мјерења за вријеме изградње, што је учињено у тачки 5. овог рјешења, утврде обавезе које се односе на обнову еколошке дозволе, поступања у случају планираних промјена као и обавеза поступања по члану 8. Правилника о

методологији и начину вођења регистра постројења и загађивача, што је и учињено у поступку обнове предметног рјешења.

Цијенећи све наведено, овај орган је утврдио да су испуњени сви услови за обнову еколошке дозволе као и услови прописани чланом 5. Правилника о поступку ревизије и обнављања еколошких дозвола, те је на основу члана 94. Закона о заштити животне средине одлучено као у диспозитиву рјешења.

Ово рјешење се даје на период од пет година од дана издавања рјешења, а захтјев за обнављање Рјешења којим се издаје еколошка дозвола подноси се најкасније три мјесеца прије истека важења рјешења, у складу са Правилником о поступку ревизије и обнављања еколошких дозвола („Службени гласник Републике Српске“, бр. 28/13 и 104/17). Приликом наредног подношења захтјева за обнављање Рјешења о еколошкој дозволи, одговорно лице је дужно доставити све доказе о извршеним обавезама из важеће еколошке дозволе, укључујући ажуриран План управљања отпадом.

Уколико одговорно лице постројења, током трајања важења ове дозволе планира промјену природе или функционисања постројења или проширење постројења које може утицати на животну средину, дужно је да о томе обавијести ово Министарство, у складу са чл. 96. Закона о заштити животне средине.

Администартивна такса у износу од 150,00 КМ наплаћена је у складу са Законом о административним таксама („Службени гласник Републике Српске“, бр. 100/11, 103/11 и 67/13).

Ово рјешење ће бити објављено на интернет страници Министарства за просторно уређење, уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске.

Ово рјешење је коначно у управном поступку, те против њега није допуштена жалба, али се може покренути управни спор подношењем тужбе Окружном суду у Бањој Луци у року од 30 дана од пријема овог рјешења. Тужба се предаје у два истовјетна примјерка таксирана са 100 КМ судске таксе непосредно Суду или му се препоручено шаље поштом.

Уз тужбу се прилаже ово рјешење у оригиналу или препису.

МИНИСТАР

Сребренка Голић

Достављено:

1. **„EFT - ХЕ УЛОГ“ д.о.о., Калиновик**
2. **Одјељењу за просторно ... Калиновик**
3. **Републичкој управи за инспекцијске послове, Бања Лука**
4. **Евиденцији**
5. **а/а**